

התפלה לשיר יש בזה השכלה פנימיות כי כל עליות המלאכים והנשמות הוא ע"י ניגון דוקא וזה שרמזו רז"ל כל בעלי השיר שיוצאים בשיר ונכנסים בשיר ויוצאים מכלי הגבלתן וכלולי למעלה ע"י שיר ונמשכין למטה ע"י שיר והענין שאנו רואים בחוש שהניגון מעורר... הנפש למעלה מרצון ותענוג...".

כידוע בכתבי חב"ד מובאת בשם המגיד ממעזריטש התורה על דברי חז"ל הנ"ל, כל בעלי שיר יוצאים בשיר - שבאמצעות הניגון הכל עולה ויורד. ומבואר הרבה בדרושי אדמו"ר הזקן. ¹²³⁴⁵⁶⁷ראה לדוגמה סידור עם דא"ח בכמה מקומות⁴⁴.

ה) בתגובה לקושיא טו: "אמר החבר שהאמונה הוא למעלה מן הדעת... אבל לא ביאר כל צרכי ההפרש שבין דעת ובין אמונה, שבאמת הם שני הפכיי' ואין הפירוש אמונה כמו שסוברים העולם שצריך הוא להאמין שהקב"ה הוא מחי' ומהוה כל העלומות כי לזה אין צריך אמונה כי אמונה הוא להאמין בדבר שאין משיג בשכלו..."

וכל הדברים המבוארים שם בהמשך מבוארים במאמרו הידוע של אדמו"ר הזקן ד"ה וידעת היום והשבות אל לבבך שב'לקוטי תורה' פרשת ואתחנן⁴⁵.

לאור האמור מתחזקת היטב מהותו של ויכוח רבה לתת את המבט החדש"י על החסידות, ולפיכך, אף על פי שגם בתשובות "החבר"/החסיד מאמדור שזורים רעיונות שמקורם בספרי חב"ד ובעיקר בתניא, הרי הם בעיקר רעיונות שאינם מאפיינים את תפיסתה המיוחדת של חב"ד שדרשה התבוננות, העמקה שכלית, ועבודה עצמית, אך בתגובות ר' יוסף הרי בעיקר מנסה להגדיר את החסידות מנקודת ראות חב"דית מובהקת, ולכן כל פעם מתבטא בצורה ביקורתית, שלמרות שהחבר קלע אך בכל זאת חסר "השכלה פנימית" ו"לא ביאר כל צרכי ההפרש", שכן עדיין יש תפיסה אחרת, שעל פיה הדברים מוסברים בצורה עמוקה ומובנת יותר.

'משיבת נפש' ועוד דפוסי הספר

מלבד שתי מהדורות האמורות שהן אכן שתי מהדורות שונות ונפרדות, מצאנו שה'ויכוח רבה' נדפס גם מכת"י בשם 'משיבת נפש' בוורשה תר"מ. לא נאמר שם מי הביא הספר לדפוס אך נראה מהקדמתו שהיה חסיד חב"ד והדפיס את הספר מכת"י בלתי תלוי בדפוסי ה'ויכוח רבה'. ולא זו בלבד, אלא שמתוך השוואות שני הדפוסים נראה בעליל, שה'משיבת נפש', אף על פי שאין בו תוכן חדש, הינו נוסח אחר⁴⁶ ממרבית דפוסי 'ויכוח רבה' התלויים כמעט כולם במהדורת רבי חיים ליב פאנג הנ"ל.

44. עמ' סז, ב. עמ' רס"ח, ב ועוד הרבה.

45. דברים ד, א ואילך.

46. וצ"ע אם כך מצא בכת"י או זהו מעריכת המביא לדפוס, ראה בהקדמתו: "ואחרי כי הכתבים הנ"ל היו מטושטשים עלו כלו קמשונים כסו פניהם חרולים לזאת יגעתי ומצאתי לתקן אותם ולהגיהם ולסדרם".